

RAADSVERGADERING : 22 juni 2017
AGENDAPUNT : 12-08.2017
ONDERWERP : Beheerplan Algemene Begraafplaatsen
PORTEFEUILLEHOUDER(S) : Harald Bouman
STATUS : Besluitvormend

KORTE INHOUD	:	Beheerplan Algemene Begraafplaatsen
---------------------	---	-------------------------------------

Voorstel / Advies

De raad verzoeken de beschikbare reserve 'afkoopsom Graven' (€ 452.960,-/ 31-12-2016) om te zetten in een onderhoudsvoorziening Graven.

Inleiding

Op 19 november 2015 heeft de gemeenteraad een besluit genomen voor het opstellen van een nieuw beheerplan voor de Algemene Begraafplaatsen. Met begeleiding en ondersteuning van adviesbureau Buiten de Perken, is dit beheerplan tot stand gekomen. In het beheerplan worden de beheer- en onderhoudskwesties, de noodzakelijke werkzaamheden voor het op orde brengen van het onderhoudsniveau en de nog beschikbare capaciteit uitgewerkt. Het beheerplan biedt ook mogelijkheden aan, hoe om te gaan met monumentale graven en de als bijzonder aangemerkte graven.

Interactieve beleidsvorming

Op 4 april 2017, is het beheerplan aan de begraafplaatsverenigingen en dorpsbelangen gepresenteerd met als uitgangspunt de verenigingen, via een interactieve sessie en naderhand via een uitvraag per e-mail, een inspraak mogelijk te bieden op het gepresenteerde plan. Tijdens deze presentatie zijn de vijf hoofdvragen: Capaciteit, Onderhoudskwaliteit, Inrichtingskwaliteit, Graven uitgegeven voor onbepaalde tijd en het updaten van de verordening, waar dit plan antwoordt geeft gepresenteerd.

De geboden oplossingen in het plan, kunnen rekenen op breed draagvlak bij de aanwezige verenigingen. Dit blijkt ook uit de positieve reacties tijdens de avond en de weinige aanvullingen die per e-mail binnen gekomen zijn. Om antwoord te kunnen geven op het vraagstuk "hoe gaan we om met monumentale graven" zal er verdiepend archief onderzoek moeten plaatsvinden.

Mogelijke maatregelen en beoogd effect

Capaciteit begraafplaatsen

Medio 2059 wordt een zeer klein capaciteitsgebrek verwacht. Het tekort aan urnenplaatsen is met de plaatsing van nieuwe columbaria al opgeheven. Per kern zijn er dan nog wel capaciteitsproblemen. De vraag is, of inwoners bereid zijn zich te laten begraven in andere kernen. Vermoedelijk alleen wanneer dit een zeer bijzondere begraafplaats is, zoals een met natuurlijke uitstraling of een fraaie urnentuin. Dat betekent dat over

ca. 11 jaar capaciteitsgebrek is in de begraafplaatsen Uithuizermeeden, Kantens en Uithuizen Heerdweg. Uithuizermeeden heeft als eerste begraafplaats ruimtegebrek: naar verwachting zijn in 2027, over 11 jaar, de laatste graven uitgegeven. Daarna volgen Kantens (2028) en Uithuizen Heerdweg (2039). De andere begraafplaatsen kunnen langer toe met de beschikbare ruimte. Er is daar geen noodzaak om maatregelen te nemen. Wel is het verstandig om ook daar alvast over na te denken om op termijn maatregelen te kunnen nemen.

Urnen en andere As- bestemmingen

Voor het plaatsen van een urn hebben inwoners nu keuze uit een urnenmuur (Warffum en Uithuizen Heerdweg), een urnengraf of bijplaatsen in een zandgraf. Vrijwel iedere begraafplaats heeft een as-verstrooi plek of deze wordt binnen afzienbare tijd aangewezen. Inmiddels zijn er ook nieuwe, duurzame en aardbevingsbestendige columbaria neer gezet. Er zijn meer soorten as-bestemmingen mogelijk, deze as-bestemmingen maakt de begraafplaatsen aantrekkelijker en verhoogt de keuzemogelijkheden voor inwoners. Omdat meer mensen zullen kiezen voor een algemene begraafplaats, nemen de kosten toe.

Onderhoudskwaliteit en kostendekkend werken

De gemeente Eemsmond hanteert als onderhoudsniveau Basis+ voor de Algemene Begraafplaatsen. Het niveau is gebaseerd op beeldkwaliteit. Gezien de functies van een begraafplaats en het doel van de duurzame instandhouding, is het gewenst dat het niveau gedurende het hele jaar behaald wordt. Dat niveau wordt op onderdelen niet altijd behaald. In het hoofdstuk Onderhoudskwaliteit is dieper in gegaan waarom het niveau niet op alle onderdelen wordt gehaald en welke stappen er genomen moeten worden om het niveau wel te behalen. De onderwerpen zijn het omvormen van de aanwezige schelpenverharding vanwege het verbod op chemische bestrijdingsmiddelen, drainage aanleggen en onderhoud plegen aan bestaande drainage en groot onderhoud te plegen aan het openbaar groen. Hierbij moet goed nagedacht worden over het doelmatig en onderhoudsvriendelijk inrichten van het openbaar groen.

Monumentale graven in Eemsmond

De algemene begraafplaatsen kennen geen rijks- of gemeentelijke monumenten, wel oorlogsgraven. Daarnaast zijn nog een aantal graven als bijzonder aangemerkt. In de bijlage "Monumentale graven" is per graf een inventarisatie opgenomen. Het is geen uitputtend overzicht, want dat past niet binnen dit beheerplan. De lijst kan de komende jaren aangevuld en bijgewerkt worden. Voor de sfeer is nog veel belangrijker, dat de algemene begraafplaatsen sinds hun opening nauwelijks geruimd en dus nog in originele staat zijn. Dat komt in Nederland niet heel vaak voor. De oudere grafvelden bevatten veel grafmonumenten die kenmerkend zijn voor de Groningse- of de plaatselijke grafcultuur in een bepaalde periode. Het geheel van oude stenen en originele padenstructuur bepaalt in belangrijke mate de aantrekkelijke en originele uitstraling van de algemene begraafplaatsen. Een praktische omgang met de grafmonumenten is mogelijk. Er is geen capaciteitsgebrek van zodanige aard, dat het noodzakelijk is om de oude stenen te ruimen. Maar wanneer er oude stenen zijn, gebroken en onleesbaar, van alle oude glorie ontdaan, kunnen de graven in ieder geval bovengronds geruimd worden. Mits er geen rechthebbende meer is.

Monumentale graftekens voor eeuwig bewaren en restaureren?

Hierover verschillen de meningen in Nederland. Sommigen vinden dat oude stenen zo lang mogelijk te bewaard en desnoods gerestaureerd moeten worden, ook als het een graf is zonder rechthebbenden. Andere gaan voor het beperkt behouden van de meest waardevolle grafbedekkingen; de rest mag vergaan of

verwijderd worden. Omdat alles vergankelijk is en dit vergankelijke ook juist past bij begraafplaatsen. Er zijn geen wetten of regels voor als een grafteken niet is opgenomen in het monumentenregister.

Samenwerkingsmogelijkheden

In het beheerplan zijn aantal handvatten aangegeven welke mogelijkheden er zijn om met vrijwilligers de begraafplaatsen te onderhouden en met welke aspecten dan rekening moet gehouden worden. Ook worden enkele opties genoemd om met particuliere begraafplaatsen samen te werken.

Uitvoering

Financiële onderbouwing en uitgewerkte planning

Het Beheerplan licht een aantal mogelijkheden toe. De globale raming van de voorgestelde maatregelen komt op een totaalbedrag van circa € 490.000,-. Enkele posten zijn in dit stadium niet te berekenen en daarom PM opgenomen. Rekening is gehouden met onvoorziene kosten en kosten voor de uitvoering door derden. In de raming zijn niet inbegrepen de kosten voor de gemeente: planvoorbereiding, planbegeleiding en toezicht, informatievoorziening aan bewoners, afronden van de administratie t.b.v. Stappenplan graven onbepaalde tijd. Deze kosten worden geschat op 1 fte (€ 50 -70.000,-) verspreid over de looptijd van de uitvoering van het plan. Deze eenmalige investeringen op het gebied van plan en onderhoudskosten, zullen leiden tot verlaging van de huidige beheerkosten. Om dit inzichtelijk te krijgen zullen we in 2017, de effecten van de investeringen te opzichte van het huidige beheerkosten verduidelijken. In het plan wordt aangegeven dat voor 2017 voor de meest noodzakelijke eenmalige maatregelen een budget benodigd is van € 116.346,- (plus ca € 20.000,- voor planvoorbereiding, informatievoorziening, etc.). De kosten van deze noodzakelijke eenmalige maatregelen voor 2017 kunnen worden gedekt uit de beschikbare reserve 'afkoopsom graven' (€452.960,- per 31-12-2016), die in de, op 26 november 2016, vastgestelde nota reserves en voorzieningen zal worden omgezet in een Onderhoudsvoorziening graven. Het is de bedoeling deze toekomstige werkzaamheden in de begroting 2018 op te nemen.

Financiering

De huidige reserve is ooit ingesteld om het schoonmaken en onderhouden van de graven te dekken. Jaarlijks werd deze reserve gevuld met de afkoopsommen voor onbepaalde en bepaalde tijd. Zonder een beheerplan was het echter niet mogelijk om deze reserve in te zetten en om te zetten naar een voorziening. Er is toen besloten om de afkoopsommen niet meer in de reserve te zetten, maar deze op te nemen in de reguliere begroting in afwachting van een beheerplan. Nu dit beheerplan gereed is, is het van belang om de afkoopsommen die nog betaald worden weer te laten terugvloeien in de in te stellen voorziening, zodat de inkomsten weer direct te goede komen van de uitgaven ten behoeve van de schoonmaak en/of het onderhoud van de graven. Deze wijziging zou worden opgenomen in de kadernota voor 2018 maar gelet op de behandeling in de raad op 22 juni 2017, zullen we deze wijziging aandragen in de voorbereiding op de begroting voor 2018.

Planning en kosten per begraafplaats uitgewerkt

Incidentele kosten per begraafplaats					
Begraafplaatsen Eemmond		Kosten	2017	2018 en 2019	Uiterlijk dec 2027
1	Begraafplaats Warffum	€ 53.920	€ 9.120	€ 34.800	€ 10.000
2	Begraafplaats Usquert	€ 105.000	€ 19.600	€ 41.400	€ 44.000
3	Begraafplaats Uithuizen Hoofdstraat	€ 23.580	€ 14.800	€ 6.600	€ 2.180
4	Begraafplaats Uithuizen Heerweg	€ 25.340	€ 0	€ 25.340	€ 0
5	Begraafplaats Uithuizermeeden	€ 67.600	€ 2.000	€ 58.000	€ 7.600
6	Begraafplaats Roodeschool Oosteinde	€ 57.320	€ 20.000	€ 37.320	€ 0
7	Begraafplaats Oosternieland	€ 2.560	€ 2.560	€ 0	€ 0
8	Begraafplaats Oldenzijl	€ 4.508	€ 0	€ 4.508	€ 0
9	Begraafplaats Eppenuizen	€ 8.900	€ 5.300	€ 3.600	€ 0
10	Begraafplaats Zandweer	€ 27.710	€ 2.000	€ 20.700	€ 5.010
11	Begraafplaats Kantens	€ 32.315	€ 21.575	€ 8.740	€ 2.000
	Subtotaal	€ 408.753	€ 96.955	€ 241.008	€ 70.790
	Onvoorzien 10%	€ 40.875	€ 9.696	€ 24.101	€ 7.079
	AK, winst en risico 10 %	€ 40.875	€ 9.696	€ 24.101	€ 7.079
	Totaal excl. BTW, excl. plankosten	€ 490.504	€ 116.346	€ 289.210	€ 84.948

Bijlagen en achterliggende documenten

- Beheerplan Algemene Begraafplaatsen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemmond,
M. van Beek, burgemeester,
B.L. Meijer, secretaris

RAADSVERGADERING : 22 juni 2017
AGENDAPUNT : 12-08.2017

De gemeenteraad,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

BESLUIT:

De beschikbare reserve 'afkoopsom Graven' (€ 452.960,-/ 31-12-2016) om te zetten in een onderhoudsvoorziening Graven.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Eemsmond
in de openbare vergadering van 22 juni 2017

Voorzitter,

Griffier,